

Jan Říha ČESKÉ OVOCE

TŘEŠNĚ

Čís. 1.

RYCHLICE NĚMECKÁ - *Früheste der Mark - Le plus précoce des marchés*

LETOROST

VĚTEV PLODONOSNÁ

RYCHLICE NĚMECKÁ

ČERNÁ SRDCOVKA

Na podzim r. 1887 nabídl Späthův závod v Berlíně novou třešni pod jménem „Früheste der Mark“ s doporučením, že jest to nejranější třešně vůbec. Doporučení to se ukázalo zcela správným; zraje vždy o několik dní dříve, než naše stará „Rychlice domácí“, která jest mimoto i menší a více puká v deštivém počasí.

Původu této, u nás vskutku nejranější třešně, nelze spolehlivě určit. V německém spise „Deutschland's Obstsorten“ o tom píší, že třešně tato měla jméno „Früheste des Marktes“, také i „Früheste von der Mars“ a byla prý přinesena za válečného tažení v letech 1870—71 z Francie do Gubina (Gubin, něm. Guben, město v Pruském Slezsku), kdež byla závodem Küpperovým dále pěstována pod jménem „Küpper's Frühkirsche“. Naproti tomu se však tvrdí, že ji uvedený Küpper sám vypěstoval z pecky a veřejnosti odevzdal pod jménem „Früheste der Mark“.

U nás se nerozšířila posud tak, jak by toho zasluhovala, a pěstování její jest obmezeno jen na několik málo míst; získává sobě však stále větší a větší obliby.

Podle zkušeností od doby, kdy byla odevzdána obchodu, daří se jí nejlépe v lehčí hlinité, dostatečně vápnité, třeba i hojně štěrkem promíšené půdě, s dostatečnou vlhkostí. Stromy v ní dobře odrůstají, jsou dosud zdravé, nerostou však tak mohutně, jako odrůdy jiné a zůstávají o hodně menší; v půdě příliš suché, pak příliš těžké, jílovité jen krnějí, nesou drobné plody, klejotok se objevuje na všech místech a stromy v krátkosti odumírají. Aby se její zrání ještě urychlilo, má se pro ni zvoliti místo teplé, nejlépe na stráních; máme příklady, že na podobných místech dozrává až i o celý týden dříve, což má na cenu veliký vliv.

Tvar stromů nerozhoduje, daří se stejně dobře na stromech vysokých, tak jako nízkých, avšak ponechaných volnému vzrůstu. V domácích zahradách, kamž se vřele doporučuje, zasluhují nízké stromy přednosti.

Šlechtiti lze ji na jakoukoliv podložku, roste na všech dobře, přece však jest nejméně pro ni obyčejná bledá ptáčnice.

Ploditi začíná velice brzo, obyčejně třetím rokem, plodnost jest hojná, avšak často vynechává, poněvadž jest v době květu velice choulostivá (na příklad v roce 1913 a 1914 zmrzly ještě úplně zabalené květy).

Stromy rostou v přiměřené půdě dosti bujně, zdravě a netrpí mrazy nic více, než druhy jiné, rozvětvují se nepravidelně ve vysokou, jehlancovitou korunu, která bývá menší jiných, při čemž se drobné dřevo poněkud kloní.

Letorosty narůstají dlouhé a štíhlé, jsou nahnědlé, ve stínu bledší a pokryté jaksí žlutavě, sem tam, zvláště po jedné straně více, stříbřitou, odlupující se blankou; žlutavě, málo vyvstalé tečky jsou roztroušeny řídko a nenápadně. Dlouze vejčítá, tupě zakončená oka napolo odstávají, mají šupiny světle, spíše červenavě hnědé a jsou na patkách širokých, silněji vydutých, s postranními, krátkými, silnějšími žebírky.

Květní poupata jsou krátce vejčítá, baňatá a tupě zakončena, mají hnědé šupiny a jsou shluklá v pěkné, malé růžice aneb u spodu letorostu. (Viz obraz.)

Rašící strom má vzhled červenavě nahnědlý. Po ukončeném vývoji bývají listy až 160 mm dlouhé, 80 mm široké, přibližně opak vejčité, s krátkou špičkou. Kraj mají hrubě pilovitě dvojmo zubatý a zoubky jsou zakončeny malinkými, háčkovitými hroty. Jsou na řapících 40—43 mm dlouhých, na přední žlábkovité straně rudých a pod čepely listu opatřeny dvěma malými červenavými žlázami, jež však také někdy chybějí. *)

Příplodní listy bývají menší, k řapíku více klínovitě zúženy, mají kraj drobněji a ostřeji pilovitě zoubkovaný a delší, bledší řapíky, na nichž většinou scházejí žlázy.

Při prvním rozpuku jsou květní poupata pěkně červenavá, i kalíšek jest červenavý, vykvetlé květy jsou malé, z opak vejčitých, bílých, červenavě stíněných plátků řídko sestavené, v hustých chomáčcích; při odkvetu zdá se celý strom červenavým, čehož nelze pozorovati v té míře u jiné odrůdy.

Připojený barevný obraz, k jehož zhotovení bylo použito plodů, vzatých s plně ovocem obsypaného vysokokmene z okresní školky v Chlumci n. C., znázorňuje velikost, tvar i barvu plodů v jejich plné zralosti. Na trhu nenalézáme arcit plodů tak tmavých; obyčejně se trhá, když jest červená, jen aby přišla dříve na trh; že i chuť není pak dokonalá, lehko si domyslíti. Tvar zůstává stejný, jen některé plody mívají téměř více zašpičatělé a povrch mírně, drobně zhrbolený. Temnější, ze stopečné jamky se táhnoucí čára dělí plod na stejné téměř polovice a končí na temně v maličké jamce rzivou jízvou. Poměr výšky k šířce a síle jest asi 20—22 × 19 mm a 10 kusů váží 40—50 g.

Zelené, k plodu i zčernalé, 40—50 mm dlouhé stopky trčí z širokých, dosti hlubokých jamek a připojují se po jedné, dvou neb třech na kratinkou, kostrbatou pastopku.

Jemná slupka se velmi leskne, jest nejprve jasně červená, později bývá slunečná strana až tmavě hnědá, kdežto ve stínu červenavou zůstává, bledší, velmi jemné píhy prosvítají slupkou. Červenavá dužnina nemá mnoho šťávy, jest jemná, hustá a dosti tuhá, chuť, jako všech nejranějších třešní, bezvýrazná, prostě navinule sladká. Teprve později, když povrch zhnědne, nabývá své jemné, velmi dobré chuti. Tvar a velikost pecky, na níž dužnina příliš nelpí, jest znázorněna černým obrazem.

Červenatí začíná, jak již zpředu uvedeno, první dny června a v tu dobu čese se a prodává, skutečné zralosti nabývá však teprve, až zhnědne, což se stává až kolem 15. června, tu jest nejchutnější a i dužnina více ztmaví, jenže málokdy bývá ponechána na stromě tak dlouho. Dozrává na stromě nenáhle po 10—12 dnů. Přijdou-li v čas ten déle trvající deště, puká, ač ne v té míře, jako odrůdy jiné, na př. Rychlice domácí. Dokud je červeně zbarvena, snáší, díky tuhé dužnině, dopravu beze vší úhony.

*) K popisu zvolen u všech odrůd vždy pátý nebo šestý list od vrchu letorostu počínaje.

RYCHLICE NĚMECKÁ – *Früheste der Mark. – Le plus précoce des marchés.*